

Надзвичайний і Повноважний Посол Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні Саймон СМІТ:

«Наш головний пріоритет – питання глобального добробуту»

«З.С.»: Цього року Велика Британія головує в клубі G-8. Які пріоритети визначено на цей період?

Саймон Сміт: Наш головний пріоритет – глобальний добробут. Сьогодні світове співтовариство зіткнулося з багатьма серйозними викликами, особливо в економічній сфері. Ми цим дуже занепокоєні. Країни G-8 не єдині у світі держави, які демонструють стабільний розвиток. Однак саме вони можуть відіграти конструктивну та лідируючу роль у визначенні можливих шляхів прогресу світової економіки. Основна увага клубу G-8 буде приділена процвітанню світової економіки. Це стане головним питанням порядку денного.

Важливою під час нашого головування також є проблема кліматичних змін, що теж належить до економічної сфери.

«З.С.»: Прем'єр-міністр Д. Камерон наголосив, що Велика Британія під час головування в G-8 зосередить свою увагу, зокрема, на трьох основних аспектах – побудова відкритої економіки, відкритої діяльності урядів і відкритого суспільства. Чи можливо досягти такої тривірневої прозорості в умовах фінансової кризи?

Саймон Сміт: На мою думку, це не тільки можливо, а й необхідно зробити. Як наголошує Девід Камерон, за нашим щирим переконанням, загальний добробут є недосяжним, якщо ми не створимо відкрите та прозоре бізнес-середовище, не побудуємо відкриту та прозору економіку. В умовах браку відкритості, прозорості, підзвітності створюються сприятливі умови для розвитку корупції. Корупція – це ворог економік, які мають спроможність розвиватися. Якщо ми створимо прозору, конкурентоспроможну та підзвітну систему, де учасники співпрацюють у різних сферах, знаючи, що кожен із них грає за однаковими правилами, розуміючи, що існує справжня конкуренція, тоді можна говорити, що справді існують умови для процвітання бізнесу.

«З.С.»: Цього року Україна головує в ОБСЄ. На Вашу думку, які проблемні питання можуть бути вирішені під час українського головування?

Саймон Сміт: ОБСЄ – це дуже важлива організація для Великої Британії, її діяльність охоплює широкий спектр проблем, які нас цікавлять і є важливими для на-

ших партнерів в Україні. Ця структура має відношення до певного кола угод щодо контролю над розміщенням звичайних озброєнь. ОБСЄ вже в перші роки свого існування заклала радикально нову основу міждержавних взаємин. У рамках організації були підписані угоди «Про відкрите небо», конвенція про звичайні збройні сили в Європі тощо. Звісно, ці процеси мали

різні стадії активності. Однак, на мою думку, реальним досягненням ОБСЄ було те, що вона встановила принципово нові традиції доступності та прозорості в міжнародних відносинах, зміцнивши загальний рівень довіри.

На сьогодні ОБСЄ – це система універсальних принципів, під обов'язком дотримання яких поставили підпис усі члени організації. До таких принципів належать, зокрема, захист основних прав та свобод громадян і зростання ефективності роботи демократичних інституцій. Допомогти в реалізації цих прав дає змогу, у тому числі, спостереження за виборчим процесом.

Звичайно, серед усіх 57 держав багато країн мають різні традиції, відмінні конституційні звичаї, правила законотворчості, особливості рухів суспільного розвитку.

Посол Великої Британії в Україні Саймон Сміт 6 грудня 2012 року вручив вірчі грамоти Президенту України Віктору Януковичу. Під час церемонії Посол зазначив, що партнерство з демократичною, стабільною, процвітаючою Україною є дуже важливим для Сполученого Королівства та Європейського Союзу

Нам, британцям, подобається таке розмаїття. ОБСЄ – саме той інструмент, який дає нам змогу бути впевненими в тому, що ми ведемо розмову про одні й ті самі речі, адже фундаментальні права людини розуміються однаково в Канаді та Бельгії, Азербайджані й Туркменістані тощо. Ми можемо посилатися на ці принципи та керуватися ними, оскільки взяли на себе обов'язок їх дотримуватися.

У спілкуванні зі співрозмовником з іншої держави-члена ОБСЄ, наприклад, представником Монголії, яка є наймолодшим членом організації, не йдеться про якийсь специфічне, британське, або європейське розуміння прав людини. Ідеться про загально визнані принципи, які ми всі зобов'язалися дотримуватися, принципи, які ми поділяємо. Це величезна перевага ОБСЄ.

У цьому контексті мені було дуже цікаво побачити амбіційний порядок денний, представлений Міністром закордонних справ України Леонідом Кожарою у Відні. Він зробив наголос на тому, що ОБСЄ може досягти прогресу у вирішенні деяких заморожених конфліктів, зокрема, у розв'язанні Придністровської проблеми. Нам сподобалося те, що він зробив наголос на необхідності захисту свободи преси. Адже вільна преса – це міцний фундамент для побудови дійсно стабільного та демократичного суспільства. За відсутності вільних ЗМІ дуже важко забезпечити відповідальність уряду перед суспільством за ухвалені рішення. Я вітаю той факт, що питання свободи преси Україна має намір винести на перший план порядку денного.

«З.С.»: **Якою є сьогоднішня позиція британського уряду щодо розширення ЄС? Якими, на Ваш погляд, є перспективи угоди про асоціацію з Україною?**

Саймон Сміт: Ми залишаємося переконаними прихильниками розширення ЄС. Існує дві речі, відданість яким, з боку нашого уряду, є залізною: це успішне втілення проекту єдиного ринку та розширення ЄС. Ми переконані в тому, що сама діяльність ЄС є хорошим стимулом для змін у країнах-нечленах спільноти. Одним із очевидних прикладів є Югославія, яка 20 років тому розпалася на кілька держав, що воювали між собою. Нині завершується процес інтеграції цих країн у ЄС. І той факт, що вони стали на шлях інтеграції та наблизилися

Посол Великої Британії в Україні Саймон Сміт повідомив, що у 2013 році у Кардіфі, де народився засновник Донецька Джон Юз, буде широко святкуватися його 200-річчя. На фото: пам'ятник Джону Юзу в Донецьку

безпосередньо до вступу у ЄС, показав, як це прискорило зміни в політичній та економічній системах, а також сприяло зміцненню внутрішньої безпеки та добробуту, забезпеченню успіху в майбутньому. Ми бачили дієвість такого підходу на прикладі Словенії, яка нещодавно приєдналася до ЄС, і Хорватії, що отот стане повноправним членом Європейського Союзу.

Наведу давніші приклади трансформацій у країнах, що прагнули до набуття членства, наприклад, Греція, Португалія, Іспанія, кожна з яких мала свій досвід існування в умовах диктатури. Русійною силою змін у них стало прагнення до членства в ЄС. Я переконаний, що в Європі кожна країна має свої відмінності, але очевидним є те, що бажання наближитися до членства в асоціації є каталізатором перетворень. Доречно згадати приклад Туреччини, яка має свою особливу історію еволюції державного устрою, відмінну від решти країн Європи, устремління якої до зближення з ЄС сприяло багатьом трансформаційним процесам у суспільстві. Якщо поглянути на історію успіху турецької економіки протягом останніх 12-10 років, можна помітити позитиві зрушення, яким також сприяли реформи, запроваджені структурами Європейського Союзу.

Повертаючись до питання угоди про асоціацію між Україною та ЄС, можу сказати, що ми задоволені змістом угоди та сподіваємося на те, що її буде втілено на практиці. Власне кажучи, я впевнений, що ми можемо досягти значно більшого прогресу, ніж уже досягнуто. У нашій країні щиро переконані в тому, що угода буде корисною для України, Європи та Великої Британії.

Поточний рік не повинен стати вирішальним у цьому процесі. Нам слід пам'ятати, що немає сенсу розпочинати виконання угоди, якщо не матимемо впевненості, що вона може бути втілена в життя. Угода є комплексом дій і цілей, погоджених обома сторонами, Україною та ЄС. Варто пам'ятати, що це лише частина шляху до поставленої мети – членства в Євросоюзі. Сподіваюся, що у 2013 р. ми почуємо більше сигналів від України, які утвердять нашу впевненість у тому, що угода про асоціацію насправді може бути втілена в життя. Ми цілком переконані, що український уряд, парафувавши угоду, засвідчив, що її виконання буде вигідним для всіх нас. На сьогодні в імplementації цього документа не досягнуто ве-

ликого прогресу, потрібно ще багато зробити для того, щоб переконати сторони в можливості його реалізації.

«З.С.»: Цей рік розпочинає третю декаду дипломатичних відносин між Україною та Великою Британією. Якими є підсумок попередніх двох десятиріч співпраці та перспективи на майбутнє?

Саймон Сміт: Протягом цих років ми мали безліч досягнень. На сьогодні Велика Британія є шостим найбільшим інвестором в економіку України. Більш ніж 100 британських компаній працюють у ній, також діє чимало фірм, які мають значну частку британського капіталу. Створено дуже хороший базис для поліпшення наших економічних відносин і збільшення обсягу взаємної торгівлі. Як свідчать останні статистичні дані, обсяг британського експорту в Україну збільшився до 11% у минулому році, однак показники українського експорту до Сполученого Королівства є не достатньо великими. Це питання валютної політики та валютних курсів. За нинішньої валютної практики не дивно, що існують саме такі цифри. Валютна політика робить імпорт в Україну дешевшим, ніж він міг би бути за наявності іншого валютного курсу.

За повідомленням «Financial Times», уже підписано угоду «Про розподіл продукції» (УРП) на розвідку, розробку та видобуток вуглеводнів на Юзівській ділянці між британсько-голландською компанією «Shell» та українським урядом. Проект може сягнути 10 млрд. доларів. Це питання було предметом переговорів між представниками компанії та українським урядом і особисто мною обговорювалося з українськими високопосадовцями. Мій висновок із цих перемовин – ми згодні в тому, що створення умов для інвестицій такого масштабу є гідною метою, яку варто досягти. Посольство повинно забезпечити роботу таких компаній, як «Shell» в Україні, надходження сюди новітніх технологій і капіталів, розкриваючи величезний потенціал надр вашої країни.

Потенціал України як виробника газу кардинально покращить її міжнародний імідж. Держава матиме прекрасну можливість змусити заговорити світ про себе, як про країну-виробника, а не лише споживача газу.

Підбиваючи підсумки наших більш ніж 20-річних відносин, хочу наголосити на діяльності «Британської Ради». Як відомо, «Британська Рада» – це організація, що функціонує незалежно від посольства, отримує фінансову підтримку від британського уряду та, на мій погляд,

зробила величезний внесок у справу зближення наших країн. Ми не претендуємо на ексклюзивне володіння англійською мовою, але визнаємо, що англійська – це велика цінність, а також значний інструмент, за допомогою якого люди можуть досягти взаєморозуміння, виходити на світовий ринок товарів і праці. Посольство дуже високо цінує роботу Британської Ради, яка сприяє забезпеченню можливостей вивчення англійської мови, ознайомленню українців із британськими навчальними закладами, забезпеченню доступу до них. У такий спосіб ми разом розбудовуємо ще більш міцну асоціацію між британцями й українцями, сприяємо взаєморозумінню між нашими народами, що є найголовнішим пріоритетом.

«З.С.»: Якими рисами, на Ваш погляд, повинен володіти сучасний успішний дипломат?

Саймон Сміт: На мою думку, найважливішими є різнобічність і універсальність. Часи, коли дипломат міг працювати лише в певній вузькій сфері, що називається дипломатичною комунікацією, – уже минули. Сучасний дипломат повинен бути обізнаним у багатьох галузях. Звичайно, ми не можемо стати експертами в усьому, однак потрібно знатися на політиці, торгівлі, безпеці, сфері охорони природи, проблемі торгівлі людьми тощо. Тому необхідно мати доволі широкий світогляд.

Важливо вміти працювати з людьми, які представляють різні культури, по-різному бачать вирішення міжнародних проблем. Це підводить мене до такої сутності, яку часто називають – дипломатична мова. На мою думку, існує два визначення дипломатичної мови – старе та нове. Старе розуміння передбачає дипломатичну ввічливість, коли ви не кажете те, про що насправді думаєте, і намагаєтеся вести розмову таким чином, щоб нікого не образити. За час своєї кар'єри я зрозумів, наскільки марним є саме такий підхід. Якщо не намагатися довести співрозмовникові те, що насправді нам потрібно, то ми втрачаємо час. Необхідно казати правду та бути відкритими. На мою думку, сучасне розуміння дипломатичної мови передбачає, що ми обираємо – яким чином донести свій меседж, яке формулювання використати, щоб досягти якомога більшого. У деяких ситуаціях потрібно застосовувати більш жорсткі формулювання для досягнення певних цілей. В інших випадках, де важливо побудувати взаєморозуміння, може знадобитися не одна розмова, а наприклад, три, чотири... Необхідно мати ступінь очевидності того, що ваш співрозмовник дотримується протилежної позиції, що на початку розмови він обстоює відмінну позицію. Великими чеснотами дипломата є вміння обмірковувати формулювання, які він буде використовувати, зрозуміти, де більший успіх матиме неквапливий підхід, знати, де пряме, недвозначне висунення своїх вимог і жорсткіший стиль є найкращим засобом. Але яку мову ви не використовували б, найвищою метою, звичайно, є досягнення згоди. Гнучкість, багатосторонність, здатність адаптуватися та вміння працювати в усьому розмаїтті можливих ситуацій – це необхідні вимоги сучасної дипломатії.

*Інтерв'ю підготував магістрант
Дипломатичної академії при МЗС України
Володимир ЛИВИНСЬКИЙ*

Надзвичайний і Повноважний Посол Великої Британії в Україні Саймон Сміт – під час Міжнародного семінару «Партнерські зв'язки між університетами України та Великої Британії»